AP 9th Class SA1 Telugu Model Papers 2026-27

apboardsolutionsclass10.com — 28-10-2026 అధికారిక SA1 ఉత్తర్వు ప్రకారం

AP 9th Class SA1 Telugu Model Paper 2026-27 — 80 మార్కులు, 33 ప్రశ్నలు (పూర్తి SA1 నమూనా)

ఎందుకు ఈ పేపర్: 2026-27 SA1 కి పాఠశాల విద్యా సంచాలకులు ఇచ్చిన ఉత్తర్వు (Rc. No. 3475819/SAT-I/2026-27, తేదీ 28-10-2026) ప్రకారం 3 నుంచి 9 తరగతుల SA1 పేపర్లు **80 మార్కులు, 33 ప్రశ్నలు**: విభాగం A 20 × 1, విభాగం B 4 × 2, విభాగం C 5 × 4, విభాగం D 4 × 8 (ప్రతి ప్రశ్నలో A లేదా B). అసలు పేపర్ ఇదే ఆకారంలో ఉంటుంది. కింది పేపర్‌లో పాఠాలపై ప్రతి జవాబు 2026-27 **తెలుగు పరిమళం – 9 (ప్రథమ భాష), సెమిస్టర్ – 1** పాఠ్యపుస్తకంతో సరిచూసినదే. కింద ఉన్న 20 ప్రశ్నల పేపర్‌లోని ప్రశ్నలు ఇందులో మళ్ళీ రావు.

విభాగం	ప్రశ్నలు	మార్కులు	రకం
A	1 – 20	20 × 1 = 20	పదజాలం 7, వ్యాకరణం 7, అపరిచిత పద్యం 3, పాఠ్యాంశాలు 3
B	21 – 24	4 × 2 = 8	పాఠ్యాంశ ప్రశ్నలు, గణవిభజన, కథనం – వాక్యాలు
C	25 – 29	5 × 4 = 20	పద్య భావం, గేయం, లేఖ, వచన కవిత, ఉపవాచకం
D	30 – 33	4 × 8 = 32	వ్యాసరూప — పాఠాలు, లేఖ / వ్యాసం, ఉపవాచకం (ప్రతి ప్రశ్నలో A లేదా B)

సూచనలు: 33 ప్రశ్నలు, 80 మార్కులు. విభాగం D లో ప్రతి ప్రశ్నకు A లేదా B — ఏదో ఒకటే రాయాలి. పెద్ద ప్రశ్నలకు సందర్భం, ముఖ్యాంశాలు, ముగింపు — మూడు భాగాలుగా రాస్తే మార్కులు పూర్తిగా వస్తాయి. లేఖలోని పేర్లు, ఊళ్ళు ఉదాహరణ మాత్రమే.

విభాగం A — 20 × 1 = 20 మార్కులు

పదజాలం (1 – 7)

1. “యశోనిధీ!” అనే సంబోధనకు అర్థం ఏది?
(A) ధనవంతుడా! (B) కీర్తికి నిలయమైనవాడా! (C) బలవంతుడా! (D) విద్యావంతుడా! **[1 మార్కు]**

> **(B) కీర్తికి నిలయమైనవాడా!**
> యశస్సు = కీర్తి, నిధి = నిలయం. ‘ధర్మబోధ’ రెండో పద్యంలో శకుంతల దుష్యంతుణ్ణి ఇలా సంబోధిస్తుంది.

2. “అహంబును రాత్రియు” — గీతగీసిన పదానికి అర్థం ఏది?
(A) రాత్రి (B) పగలు (C) సాయంత్రం (D) ఆకాశం **[1 మార్కు]**

> **(B) పగలు.**
> అహము = పగలు. పాఠంలోని ప్రతిపదార్థం: అహంబును = పగలునూ.

3. "పుత్రుడు" అనే పదానికి పర్యాయపదాలు ఏవి?
(A) తండ్రి, జనకుడు (B) తనయుడు, సుతుడు (C) మిత్రుడు, సఖుడు (D) రాజు, నృపుడు **[1 మార్కు]**

> **(B) తనయుడు, సుతుడు.**
> కొడుకు, కుమారుడు కూడా పర్యాయపదాలే.

4. "వర్షం" అనే పదానికి నానార్థాలు ఏవి?
(A) నది, సైన్యం (B) పేరు, బొట్టు (C) వాన, సంవత్సరం (D) జగత్తు, చూపు **[1 మార్కు]**

> **(C) వాన, సంవత్సరం.**
> నది, సైన్యం — 'వాహిని'; పేరు, బొట్టు — 'నామం'; జగత్తు, చూపు — 'లోకం' నానార్థాలు.

5. "కథ" అనే ప్రకృతి పదానికి వికృతి ఏది?
(A) కత (B) కధ (C) కాథ (D) కతలు **[1 మార్కు]**

> **(A) కత.**
> ఇదే వరుసలో భోజనం – బోనము, పుష్పం – పువ్వు.

6. "విద్దె" అనే వికృతి పదానికి ప్రకృతి ఏది?
(A) విద్యార్థి (B) విద్య (C) వేదం (D) విద్వత్తు **[1 మార్కు]**

> **(B) విద్య.**

7. "అజ్ఞాతవాసం" అంటే ఏమిటి?
(A) ఎవరికీ తెలియకుండా దాగి ఉండటం (B) విదేశాలలో నివసించడం (C) అడవిలో తపస్సు చేయడం (D) జైలులో ఉండటం **[1 మార్కు]**

> **(A) ఎవరికీ తెలియకుండా దాగి ఉండటం.**
> 'ఇల్లలకగానే' కథలో ఎవరికీ కనబడని ఇల్లాలిని స్నేహితురాలు "ఎందుకు అజ్ఞాతవాసం చేస్తున్నావు?" అని అడుగుతుంది. మహాభారతంలో పాండవులు అజ్ఞాతవాసం చేశారు.

వ్యాకరణాంశాలు (8 – 14)

8. "రాజేశ్వరి" పదంలో ఉన్న సంధి ఏది?
(A) సవర్ణదీర్ఘ సంధి (B) గుణ సంధి (C) వృద్ధి సంధి (D) యణాదేశ సంధి **[1 మార్కు]**

> **(B) గుణ సంధి.**
> రాజ + ఈశ్వరి = రాజేశ్వరి. అకారానికి ఇ, ఉ, ఋ పరమైతే వరుసగా ఏ, ఓ, అర్ ఏకాదేశంగా వస్తాయి.

9. "ఓహోహో" (ఓహో + ఓహో) పదంలో ఉన్న సంధి ఏది?
(A) ఆమ్రేడిత సంధి (B) అత్వ సంధి (C) ఉత్వ సంధి (D) సరళాదేశ సంధి **[1 మార్కు]**

> **(A) ఆమ్రేడిత సంధి.**
> ఒకే పదం రెండుసార్లు వస్తే రెండవ దాన్ని ఆమ్రేడితం అంటారు. అచ్చుకు ఆమ్రేడితం పరమైతే సంధి తరచుగా

జరుగుతుంది.

10. "దివ్యౌషధం" (దివ్య + ఔషధం) పదంలోని సంధి ఏది?
(A) గుణ సంధి (B) వృద్ధి సంధి (C) సవర్ణదీర్ఘ సంధి (D) ఆమ్రేడిత సంధి **[1 మార్కు]**

(B) వృద్ధి సంధి.
అకారానికి ఏ, ఐ పరమైతే ఐకారం; ఓ, ఔ పరమైతే ఔకారం ఏకాదేశమవుతుంది. అ + ఔ = ఔ.

11. "కొత్త పుస్తకం" ఏ సమాసం?
(A) ద్వంద్వ సమాసం (B) విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం (C) ద్విగు సమాసం (D) షష్ఠీ తత్పురుష సమాసం
[1 మార్కు]

(B) విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం.
విగ్రహవాక్యం: కొత్తదైన పుస్తకం. మొదటి పదం 'కొత్త' విశేషణం, రెండో పదం 'పుస్తకం' నామవాచకం.

12. "మూడు సంవత్సరాలు" ఏ సమాసం?
(A) ద్విగు సమాసం (B) ద్వంద్వ సమాసం (C) బహువ్రీహి సమాసం (D) రూపక సమాసం **[1 మార్కు]**

(A) ద్విగు సమాసం.
మొదటి పదం సంఖ్యావాచకం. విగ్రహవాక్యం: మూడు సంఖ్య గల సంవత్సరాలు.

13. "మా అమ్మచేతి వంట అమృతం." ఈ వాక్యంలోని అలంకారం ఏది?
(A) ఉపమాలంకారం (B) రూపకాలంకారం (C) అంత్యానుప్రాస (D) అతిశయోక్తి **[1 మార్కు]**

(B) రూపకాలంకారం.
ఉపమేయం (అమ్మచేతి వంట), ఉపమానం (అమృతం) రెండింటికీ భేదం లేదని చెప్పడం రూపకం. 'వలె' వంటి ఉపమావాచకం ఉంటే ఉపమ.

14. శార్దూల పద్యంలో ప్రతి పాదంలో యతి స్థానం ఎన్నవ అక్షరం?
(A) 10వ (B) 11వ (C) 13వ (D) 14వ **[1 మార్కు]**

(C) 13వ అక్షరం.
శార్దూలం: మ స జ స త త గ — 19 అక్షరాలు, 13వ అక్షరం యతి. మత్తేభం: స భ ర న మ య వ — 20 అక్షరాలు, 14వ అక్షరం యతి.

అపరిచిత పద్యం (15 – 17)

కింది అపరిచిత పద్యం చదివి 15 నుంచి 17 వరకు ప్రశ్నలకు జవాబులు గుర్తించండి.

అనగననగ రాగ మతిశయిల్లుచు నుండు
తినగ తినగ వేము తియ్యనుండు
సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

15. పద్యం ప్రకారం సాధన చేస్తే ఏమవుతుంది?
(A) పనులు సమకూరుతాయి (B) వేము చేదెక్కుతుంది (C) రాగం తగ్గుతుంది (D) ఏమీ జరగదు **[1 మార్కు]**

> **(A) పనులు సమకూరుతాయి.**
> "సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన."

16. పద్యంలోని "వేము" అనే పదానికి అర్థం ఏది?
(A) వేప (B) మామిడి (C) చెరకు (D) అరటి **[1 మార్కు]**

> **(A) వేప.**
> చేదుగా ఉండే వేప కూడా తినగా తినగా తియ్యగా అనిపిస్తుందని కవి భావం.

17. ఈ పద్యం ఏ శతకంలోనిది?
(A) సుమతీ శతకం (B) వేమన శతకం (C) భాస్కర శతకం (D) కృష్ణ శతకం **[1 మార్కు]**

> **(B) వేమన శతకం.**
> "విశ్వదాభిరామ వినురవేమ" అనే మకుటం (ప్రతి పద్యం చివర వచ్చే పదాలు) వేమన పద్యాలదే.

పాఠ్యాంశాలు (18 – 20)

18. 'ధర్మబోధ' పాఠ్యభాగం ఏ కవి రచన?
(A) తిక్కన (B) నన్నయ (C) ఎర్రన (D) పోతన **[1 మార్కు]**

> **(B) నన్నయ.**
> నన్నయభట్టు (11వ శతాబ్దం) రచించిన శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతం ఆదిపర్వం చతుర్థాశ్వాసం నుంచి. ఆయన రాజరాజ నరేంద్రుని ఆస్థాన కవి; బిరుదులు ఆదికవి, వాగనుశాసనుడు.

19. 'ఇల్లలకగానే' కథలో ఇల్లాలి అసలు పేరు ఏమిటి?
(A) ప్రమీల (B) శారద (C) కమల (D) సత్యవతి **[1 మార్కు]**

> **(B) శారద.**
> ఆమెను గుర్తుపట్టి "ఓ హాయ్ శారదా!" అని పిలిచిన స్నేహితురాలి పేరు ప్రమీల. కథా రచయిత్రి పి. సత్యవతి.

20. ఆశావాది ప్రకాశరావుకు భారత ప్రభుత్వం 'పద్మశ్రీ' పురస్కారం ఏ సంవత్సరంలో ఇచ్చింది?
(A) 2015 (B) 2018 (C) 2021 (D) 2023 **[1 మార్కు]**

> **(C) 2021.**
> నాటి రాష్ట్రపతి రామ్‌నాథ్ కోవింద్ చేతుల మీదుగా అందుకున్నారు.

విభాగం B — 4 × 2 = 8 మార్కులు

21. "ధర్మాలన్నింటి కంటే సత్యమే గొప్పది" — శకుంతల ఈ విషయాన్ని ఎలా చెప్పింది? **[2 మార్కులు]**

> మంచినీటితో నిండిన వంద చేదుడుబావుల కంటే ఒక దిగుడుబావి మేలు; వంద దిగుడుబావుల కంటే ఒక యజ్ఞం మేలు; వంద యజ్ఞాల కంటే ఒక పుత్రుడు మేలు; వందమంది పుత్రుల కంటే ఒక సత్యవాక్యం మేలు అని చెప్పింది.

ఒక త్రాసులో వేయి అశ్వమేధాల ఫలితం ఒకవైపు, సత్యం ఒక్కటే మరోవైపు ఉంచితే సత్యం వైపే ముల్లు మొగ్గుతుంది. సమస్త తీర్థాలు సేవించడం, వేదాలన్నీ చదవడం కూడా సత్యానికి సాటి రావు.

22. "స్వార్థగానము మానరా! ఓ కవీ! సార్థకానికి పూనరా!" — ఈ గేయ పంక్తుల భావం రాయండి. **[2 మార్కులు]**

ఓ కవీ! విషయాన్ని ఆవేశంగా చెప్పగలిగే సామర్థ్యం నీలో ఉంది. ఆ రచనా శక్తిని నీ సొంత ప్రయోజనం కోసం కాకుండా సమాజ హితం కోసం వాడాలి. స్వార్థంతో చేసే పని వల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. ప్రజల కలలు సాకారమయ్యేలా — సార్థకమైన పనులకు — పూనుకోవాలి అని తాపీ ధర్మారావు కవికి సూచిస్తున్నారు.

23. కింది చంపకమాల పద్యపాదానికి గురు లఘువులు గుర్తించి గణవిభజన చేయండి.
"జనిత పరాక్రమ! క్రమ విశారద! శారద కందకుందచం" **[2 మార్కులు]**

(U = గురువు, I = లఘువు)
జనిత | పరాక్ర | మక్రమ | విశార | దశార | దకంద | కుందచం
I I I | I U I | U I I | I U I | I U I | I U I | U I U
న | జ | భ | జ | జ | జ | ర
న జ భ జ జ జ ర గణాలు, 21 అక్షరాలు — **చంపకమాల**. 'క్ర' సంయుక్తాక్షరం ముందున్న 'మ' గురువు అవుతుంది.
యతి: 1వ అక్షరం 'జ' కు 11వ అక్షరం 'శా' తో యతిమైత్రి (చ, ఛ, జ, ఝ, శ, ష, స ఒకే వర్గం).

24. (అ) పరోక్ష కథనంలోకి మార్చండి: "నేను బాగా చదివి డాక్టర్ అవుతాను" అని లత అన్నది.
(ఆ) సంయుక్త వాక్యంగా మార్చండి: సీత బడికి వెళ్ళింది. గీత బడికి వెళ్ళింది. **[2 మార్కులు]**

(అ) తాను బాగా చదివి డాక్టర్ అవుతానని లత అన్నది. — ఉద్ధరణ చిహ్నాలు పోతాయి; 'నేను' 'తాను' అవుతుంది; చివర 'అని' వస్తుంది. — 1
(ఆ) సీత, గీత బడికి వెళ్ళారు. — రెండు సామాన్య వాక్యాలలో ఒకే క్రియ ఉన్నప్పుడు కర్తలను కలిపి ఒకే వాక్యంగా రాయడం సంయుక్త వాక్యం. — 1

విభాగం C — 5 × 4 = 20 మార్కులు

25. 'ధర్మబోధ' పాఠంలోని "విమలయశోనిధీ! పురుషవృత్త మెఱుంగుచునుండు..." అనే పద్యానికి భావం రాయండి. **[4 మార్కులు]**

నిర్మలమైన కీర్తికి నిధివంటివాడా! దుష్యంత మహారాజా! వేదాలు, పంచభూతాలు (భూమి, నీరు, అగ్ని, గాలి, ఆకాశం), ధర్మం, ఉదయ–సాయం సంధ్యలు, అంతరాత్మ (హృదయం), యముడు, చంద్రుడు, సూర్యుడు, పగలు, రాత్రి అనే మహాపదార్థాలు మానవుల ప్రవర్తనను ఎప్పుడూ గమనిస్తూనే ఉంటాయి. ఈ మహాపదార్థాలు ఉండగా మానవుడు తనను తాను వంచించుకోలేడు; తాను చేసిన దాన్ని దాచుకోలేడు.
సందర్భం: గాంధర్వ వివాహం గురించి సాక్షులు ఎవరూ లేరని దుష్యంతుడు "నాకు తెలియదు" అన్నప్పుడు శకుంతల ఈ మాటలు చెప్పింది. (ఛందస్సు: చంపకమాల)

26. 'చైతన్యం' గేయంలో కవి తనకున్న రచనా శక్తితో ఏమి చేయాలని తెలియజేస్తున్నాడు? **[4 మార్కులు]**

తాపీ ధర్మారావు కవికి ఇలా సూచిస్తున్నారు:
1) అందమైన మేఘాల వంటి అనవసర ఆలోచనల్లో పడి పుట్టు గుడ్డి వాడిలా ఉండకూడదు; సమాజాన్ని పట్టించుకోవాలి.
2) ఏకతార్ మీటుతూ పాత పాటలే పాడకుండా, ప్రజల హృదయాలనే తీగలతో సరికొత్త పాటలు సృష్టించాలి; కాలం మారుతున్న కొద్దీ మారాలి.

3) దుర్మార్గుల కుతంత్రాల వల్ల జరిగిన యుద్ధాలలో తిండి లేక చనిపోయిన వారి ధైర్యసాహసాలు, త్యాగాల గురించి రాయాలి.
4) బాధలతో అలమటిస్తున్న జనులకు కత్తి పదును కూడా మెత్తగా అనిపించేట్టు వారి మనసును సన్నద్ధం చేయాలి.
5) పేదల పక్షాన నిలబడి, పేద – ధనిక భేదభావాన్ని పోగొట్టి, లోకంలోని కష్టజీవుల బాధలు తొలగించాలి.
ఏవైనా నాలుగు అంశాలు — ఒక్కోదానికి 1 మార్కు.

27. 'ప్రియమైన నాన్నకు' పాఠం ఆధారంగా రచయిత్రి తండ్రి కృష్ణమూర్తిగారు ఆమెకు చిన్నతనంలో ఏమేమి చదివించారో, ఆడపిల్లల చదువు విషయంలో ఎలా ఉండేవారో రాయండి. **[4 మార్కులు]**

చదివించిన పుస్తకాలు: చిన్నప్పుడు టిన్ను పెట్టెలో 'అ, ఆ'ల పుస్తకం, పలక, బలపం తెచ్చి అక్షరాలు దిద్దించారు; దక్షయజ్ఞం, బంగారు రాజు కథలు చెప్పారు. టూరు నుంచి వస్తూ జంతువుల–పక్షుల కథల పుస్తకాలు, చందమామ, బాలమిత్ర తెచ్చేవారు. పదిహేనేళ్ళ లోపే ఠాగూర్, శరత్, బంకించంద్రుల అనువాదాలు, చలం, కొడవటిగంటి కథలు, రామాయణ భారత భాగవతాల వచన రచనలు; ఇరవై ఏళ్ళ లోపే పెర్ల్ బక్, స్టీన్‌బెక్, టాల్‌స్టాయ్, ఓ హెన్రీ కథలు, షేక్స్‌పియర్ నాటకాలు చదివించారు. — 2
ఆడపిల్లల చదువు: ఎస్.ఎల్.సి. నుంచి పి.యు.సి., బి.ఎస్సీ., ఎమ్మెస్సీ వరకు చదివించారు. అంత చదువుతో పెళ్ళి కష్టమని ఎందరు వేధించినా — "ఆడపిల్ల అయినా, మగపిల్లలైనా బాగా చదివి వాళ్ళ కాళ్ళ మీద నిలబడాలి, అప్పుడే పెళ్ళి" అనేవారు. ఉద్యోగాల్లో చేరేవరకు పెళ్ళి ప్రస్తావనే తేలేదు. — 2

28. 'ఆత్మకథ' పాఠ్యభాగంలో సన్మానం పొందుతున్నప్పుడు కవికి ఏమేమి గుర్తుకొచ్చాయి? **[4 మార్కులు]**

డా. ఎండ్లూరి సుధాకర్ రాసిన ఈ వచన కవితలో సన్మానంలోని ప్రతి సంఘటన కవికి గతంలోని అవమానాలను గుర్తుచేసింది:
1) మెడలో దండలు పడుతుంటే నిన్నటి గాయాలు ఉలిక్కిపడ్డాయి; తలపై పూలు చల్లుతుంటే లోలోపల ముళ్ళ కొరడాలు చరిచినట్లయింది; అభినందన పత్రాలు చదువుతుంటే అవమానాల చురకత్తులు గుచ్చుకున్నాయి.
2) సభావేదిక మీద కూర్చోబెట్టినప్పుడు ఊరి పొలిమేర దగ్గరే నిలబడ్డ తాత ముఖం గుర్తొచ్చింది.
3) గాజు గ్లాసుల్లో నీళ్ళు పెట్టినప్పుడు మోకాళ్ళపై వంగి నీళ్ళు తాగిన దృశ్యాలు; భుజాలపై శాలువా కప్పినప్పుడు ఒంటి నిండా బట్ట లేని జేజెమ్మ రూపం; పట్టు వస్త్రాలు పెడుతున్నప్పుడు చివికి పేలికలైన తాత ముతకపంచెలు గుర్తొచ్చాయి.
4) విందుకు ఆహ్వానిస్తున్నప్పుడు చిన్నప్పుడు గొడ్ల చావిట్లో బువ్వ పెట్టిన రోజులు గుర్తొచ్చాయి.
ఏవైనా నాలుగు — ఒక్కోదానికి 1 మార్కు.

29. 'దేశబాంధవి దువ్వూరి సుబ్బమ్మ' ధైర్యసాహసాలను వివరించండి. **[4 మార్కులు]**

1) స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో జైలుశిక్ష పొందిన తొలి తెలుగు మహిళ. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాన్ని క్షమాపణ అడిగితే వదిలేస్తానని, లేదా వంద రూపాయల జరిమానా కడితే చాలని కలెక్టర్ అన్నా — ఒప్పుకోకుండా నవ్వుతూ జైలుకు వెళ్ళింది.
2) ఆమె ఉపన్యాసాలు వినబడకుండా డప్పులు వాయించినా, వాళ్ళు అలసిపోయి వెళ్ళిపోయాక ప్రసంగం కొనసాగించింది. 1921 లో టంగుటూరి ప్రకాశం అధ్యక్షతన కాకినాడ సభలో ఆమె ప్రసంగం జనాన్ని ఉత్తేజపరిచింది.
3) పోలియో వల్ల ఒక కాలు కుంటుపడినా చేతికర్ర సాయంతో ఊరూరా ఖద్దరు అమ్మింది. 1920 లో రాజమండ్రి జైలులో ఏడాది, 1930 ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో రాయవేలూరు జైలులో ఆరు నెలలు శిక్ష; 1932, 1940, 1942 ఉద్యమాల్లో లాఠీ దెబ్బలు తిన్నది.
4) పిఠాపురంలో పెద్దాడ కామేశ్వరమ్మను పోలీసులు కొడుతుంటే, లాఠీలకు ఎదురు నిలిచి "మీరు మనుషులా రాక్షసులా" అని నిలదీసింది. ఆమె దేశసేవకు కాకినాడ కాంగ్రెస్ మహాసభ 'దేశబాంధవి' బిరుదు ఇచ్చింది.

విభాగం D — 4 × 8 = 32 మార్కులు (ప్రతి ప్రశ్నలో A లేదా B)

30. A) దుష్యంతుని సభలో శకుంతల సత్యం, ధర్మం గురించి చేసిన ప్రసంగ సారాంశాన్ని మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.
(లేదా)
B) 'ఇల్లలకగానే' కథలో ఇల్లాలు తన పేరు మరచిపోవడానికి కారణాలు, పేరు తెలుసుకోవడానికి ఆమె చేసిన ప్రయత్నాలు వివరించండి. **[8 మార్కులు]**

A) సందర్భం: కణ్వాశ్రమంలో గాంధర్వ వివాహం చేసుకుని వెళ్ళిన దుష్యంతుడు, కొడుకుతో నిండుకొలువులోకి వచ్చిన శకుంతలను తిరస్కరించాడు. అప్పుడు శకుంతల ఇలా ధర్మబోధ చేసింది. — 1
1) మహారాజా! అన్నీ తెలిసినవాడివి; తెలివి లేని వారిలా "నాకు తెలియదు" అంటావెందుకు? ధర్మాన్ని ఆచరించేవారు అబద్ధం చెప్పకూడదు.
2) వేదాలు, పంచభూతాలు, ధర్మం, సంధ్యలు, అంతరాత్మ, యముడు, చంద్రసూర్యులు, పగలు–రాత్రి మానవుల ప్రవర్తనను గమనిస్తూనే ఉంటాయి — మనిషి తనను తాను మోసగించుకోలేడు.
3) పతివ్రత, గుణవతి అయిన భార్యను తిరస్కరించేవాడికి ఇహపరాలలో సుఖం ఉండదు. అనుకూలవతి అయిన భార్య ధర్మార్థకామాలను సాధించడానికి సాధనం; ఇంటి యజమానికి ఇల్లాలి కంటే ఇంపైనది వేరొకటి లేదు.
4) నీటిలో తన నీడ చూసినట్లు తండ్రి కొడుకును చూసి ఆనందిస్తాడు. దీపం నుంచి దీపం పుట్టినట్లు నీ నుంచి ఈ పుత్రుడు పుట్టాడు. ఇతని కౌగిలి ముత్యాల హారాలు, పచ్చకర్పూరం కంటే చల్లనైనది.
5) వంద బావుల కంటే ఒక దిగుడుబావి, వంద దిగుడుబావుల కంటే ఒక యజ్ఞం, వంద యజ్ఞాల కంటే ఒక కొడుకు, వంద మంది కొడుకుల కంటే ఒక సత్యవాక్యం మేలు. వేయి అశ్వమేధాల కంటే సత్యం బరువైనది.
6) కాబట్టి కణ్వాశ్రమంలో చేసిన ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చి కొడుకును కరుణా దృష్టితో చూడు. — 6
ముగింపు: దుష్యంతుడు ఒప్పుకోకపోగా ఆమెనే నిందించాడు. అప్పుడు "ఈ భరతుడు నీకూ శకుంతలకూ పుట్టిన ముద్దుబిడ్డ, స్వీకరించి పోషించు" అని దివ్యవాణి పలికింది. — 1

B) మరచిపోవడానికి కారణాలు: చదువు, సంధ్య, తెలివి, హాస్యం అన్నీ ఉన్న ఆ అమ్మాయి పెళ్ళైన రోజు భర్త "ఇల్లు అలకడంలో నేర్పరివి" అని మెచ్చుకోగానే ఇల్లలకడమే ధ్యేయంగా బతికింది. భర్త "ఏమోయ్" అని, పిల్లలు "అమ్మా" అని, పనిమనిషి "అమ్మగారు" అని, ఇరుగుపొరుగు "మందుల కంపెనీ మేనేజర్ గారి భార్య" అని పిలవడంతో ఆమె పేరు ఎవరూ వాడలేదు. — 3
ప్రయత్నాలు: 1) పనిమనిషిని, పిల్లలను, పక్కింటావిడను, భర్తను అడిగింది — ఎవరికీ తెలియదు. 2) సర్టిఫికెట్లలో పేరుంటుందని బీరువా అంతా వెతికింది; పెళ్ళైనప్పుడు అవి తెచ్చుకోలేదని గుర్తొచ్చింది. 3) పుట్టింటికి వెళ్ళి తల్లిని అడిగితే ఆమె పేరు చెప్పకుండా ఆమె చరిత్ర చెప్పింది; అటకమీది ఫైళ్ళలోనూ సర్టిఫికెట్లు దొరకలేదు. 4) తాను తిరిగిన చెట్లను, పుట్టను, చెరువును, చదివిన స్కూలును, కాలేజీని అడిగింది. — 3
ఫలితం: చివరకు స్నేహితురాలు ప్రమీల ఆమెను చూడగానే "ఓ హాయ్ శారదా!" అని కౌగిలించుకుంది — స్కూల్లో బెస్ట్, కాలేజీ మ్యూజిక్ పోటీలో ఫస్ట్, బొమ్మలు వేసేదని గుర్తుచేసింది. సర్టిఫికెట్లు, బొమ్మలు, ప్రైజులు తీసుకుని ఇంటికి వచ్చిన శారద "నా పేరు శారద... శారదా అని పిలవండి" అని చెప్పింది. స్త్రీ తన అస్తిత్వాన్ని, ఆత్మాభిమానాన్ని కాపాడుకోవాలన్నదే కథ సందేశం. — 2

31. A) ఆశావాది ప్రకాశరావు జీవిత విశేషాలను 'ఆశావాది' ముఖాముఖి ఆధారంగా రాయండి.
(లేదా)
B) 'ఆత్మకథ' పాఠ్యభాగంలో కవి వెలిబుచ్చిన బాధామయ జీవితాన్ని, కవి పరిచయాన్ని రాయండి. **[8 మార్కులు]**

A) జననం: 02-08-1944 న అనంతపురం జిల్లా శింగనమల మండలం కొరివిపల్లె గ్రామంలో నిరుపేద కుటుంబంలో జన్మించారు. తల్లిదండ్రులు కుళ్ళాయమ్మ, పక్కీరప్ప. ఉపాధ్యాయుడైన తండ్రే ఆయన తొలి గురువు; ఐదవ తరగతి ముగిసేలోపే కృష్ణ, భాస్కర, సుమతి, వేమన శతకాల పద్యాలు ఐదు వందల దాకా కంఠస్థం చేయించారు. 17-02-2022 న మరణించారు. — 2
ఇంటిపేరు మారిన విధం: ఇంటిపేరు 'ఆసాది'. మొదటి అష్టావధానం విజయవంతమైన వార్త విని తెలుగుశాఖ అధిపతి డా. నండూరి రామకృష్ణమాచార్యులు "ప్రశ్నకు ప్రశ్నయే జవాబు భామిని పలికెన్" అనే సమస్య ఇచ్చారు. దాన్ని చక్కగా పూరించగానే "నీవు ఆసాదివి కావు, ఆశావాదివి" అని ఆశీర్వదించారు. — 2
అవధానం: గురువు డా. సి.వి. సుబ్బన్న శతావధాని. 19వ ఏట ప్రారంభించిన అవధానం 26 వసంతాలు కొనసాగి సుమారు 171 అవధానాలు చేశారు; 1999 ఉగాది నాడు నారాయణఖేడ్‌లో చివరి అవధానం. సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్

ఆయనను 'బాలకవి'గా ఆశీర్వదించారు. — 2

రచనలు, పురస్కారాలు: పుష్పాంజలి, అంతరంగ తరంగాలు, లోకలీలా సూక్తము, అవధాన చాటువులు, అవధాన దీపిక, అవధాన కౌముది, అవధాన వసంతము, అవధాన కళాతోరణము, ప్రత్యూష పవనాలు. 56వ ఏట పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం గౌరవ డాక్టరేట్ (డి.లిట్); 2021 లో 'పద్మశ్రీ'. — 2

B) కవి పరిచయం: డా. ఎండ్లూరి సుధాకర్ (21-01-1959 – 28-01-2022) ప్రకాశం జిల్లా కనిగిరి తాలూకా రావికుంటపల్లెలో జన్మించారు. తల్లిదండ్రులు ఎండ్లూరి దేవయ్య, శాంతాబాయి. జాషువా రచనలపై పరిశోధించి పిహెచ్.డి. పొందారు. పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం (హైదరాబాద్) లో సుమారు 30 ఏళ్ళు పనిచేశారు. బిరుదులు: కవిరత్న, నవయుగ వచన కవితా చక్రవర్తి. రచనలు: వర్తమానం, మల్లెమొగ్గల గొడుగు, కొత్త గబ్బిలం, గోసంగి, నల్లద్రాక్ష పందిరి మొదలైనవి. — 3

బాధామయ జీవితం: కవి 'ఆత్మకథ' గ్రంథావిష్కరణ సభలో సన్మానం పొందుతున్నప్పుడు ప్రతి గౌరవం వెనుక తన జాతి అనుభవించిన అవమానాలు గుర్తొచ్చాయి — ఊరి పొలిమేరలో నిస్సహాయంగా నిలబడిన తాత, మోకాళ్ళపై వంగి నీళ్ళు తాగిన రోజులు, ఒంటి నిండా బట్ట లేని జేజెమ్మ, చిరిగిన ముతకపంచెలు కట్టిన తాతలు, గొడ్ల చావిట్లో బువ్వ తిన్న పొద్దులు. చెప్పులు లేని తాతల మట్టి కాళ్ళు గుర్తొచ్చి కాలం తన పాదాలకు నమస్కరిస్తున్నా మనసు మెలిపెట్టింది. గురువులు కనిపిస్తే — గురుదక్షిణగా బొటనవేలు అడుగుతారేమోనన్న భయంతో — బొటనవేలు గుప్పిట్లో దాచుకుంది. మట్టిలో కలిసిపోయిన తన జాతి కవుల్ని తలచుకుని బాధపడ్డాడు. — 3

ముగింపు: స్వయంకృషితో వీధిబడి నుంచి విశ్వవిద్యాలయం దాకా ఎదిగి, వర్ణవ్యవస్థ గోడలను కూలగొట్టి 'ఐదవ సూర్యుడిగా' ఉదయించానని, కాలం తన ఆత్మకథను పాఠ్యగ్రంథంగా చదువుకుంటుందని కవి విశ్వాసం. — 2

32. A) మీ నాన్నగారి మీద మీకున్న ప్రేమను తెలియజేస్తూ ఆయనకు ఒక లేఖ రాయండి.
(లేదా)
B) "అసమానతలకు తావులేని సమాజం కోసం మనం ఏమి చేయాలి" — అనే అంశంపై వ్యాసం రాయండి. **[8 మార్కులు]**

A) నమూనా లేఖ:

ఒంగోలు,
05-11-2026.

పూజ్యులైన నాన్నగారికి,

మీ అమ్మాయి సంధ్య నమస్కరించి రాయునది. నేను ఇక్కడ వసతిగృహంలో క్షేమంగా ఉన్నాను. మీరు, అమ్మ, తమ్ముడు క్షేమంగా ఉన్నారని భావిస్తాను.

ఈ మధ్య మా తెలుగు పాఠ్యపుస్తకంలోని 'ప్రియమైన నాన్నకు' పాఠం చదివాక మీకు ఉత్తరం రాయాలనిపించింది. ఫోన్‌లో రోజూ మాట్లాడుతున్నా మనసులో మాట ఎప్పుడూ చెప్పలేదు. తెల్లవారకముందే పొలానికి వెళ్ళి, ఎండలో కష్టపడి, మా చదువులకు ఫీజులు కడుతున్నారు. మీ కోసం ఒక్క కొత్త చొక్కా కూడా కొనుక్కోకుండా నాకు సైకిల్ కొనిచ్చారు. పరీక్షల్లో మార్కులు తగ్గినప్పుడు తిట్టకుండా "మళ్ళీ ప్రయత్నించు, నువ్వు చేయగలవు" అన్న మీ మాటే నాకు ధైర్యం.

నాన్నా, నేను బాగా చదివి ఉపాధ్యాయురాలిని అవుతాను. మీ కష్టానికి తగిన ఫలితం చూపిస్తాను. మీరు ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూసుకోండి; వేళకు భోజనం చేయండి. అమ్మకు, తమ్ముడికి నా ప్రేమ చెప్పండి.

ఇట్లు,
మీ ప్రియమైన కూతురు,
కె. సంధ్య.

చిరునామా: శ్రీ కె. వెంకటేశ్వర్లు గారు, వ్యవసాయదారు, ఇంటి నెం. 4-12, రామాపురం గ్రామం.

మార్కులు: స్థలం–తేదీ 1, సంబోధన 1, విషయం (ప్రేమ, కృతజ్ఞత, తండ్రి కష్టం, మీ లక్ష్యం) 4, ముగింపు–సంతకం 1, చిరునామా 1. (పేర్లు, ఊరు ఉదాహరణ మాత్రమే.)

B) నమూనా వ్యాసం:

అసమానతలు లేని సమాజం — మన బాధ్యత

ఉపోద్ఘాతం: మనుషులందరూ ఒకే రక్తమాంసాలతో పుడతారు. అయినా కులం, మతం, ధనం, లింగం, భాష పేరుతో భేదాలు చూపడం సమాజానికి పెద్ద రోగం. మన రాజ్యాంగం కూడా అందరికీ సమాన హోదా, సమాన అవకాశాలు ఇస్తోంది.

అసమానతల రూపాలు: కొందరిని ఊరి పొలిమేర దగ్గరే ఆపడం, కొందరికి చదువు అందకపోవడం, ఆడపిల్లలను చదువు మాన్పించడం, పేద–ధనిక భేదం — ఇవన్నీ 'ఆత్మకథ' వంటి పాఠాలలో మనం చదివిన బాధలకు కారణాలు.

మనం చేయాల్సినవి: 1) తరగతిలో, ఆటల్లో అందరితో కలిసిమెలిసి ఉండాలి; ఎవరినీ కులం, మతం పేరుతో వేరుచేయకూడదు. 2) ఆడపిల్లలతో సహా అందరూ చదువుకునేలా ప్రోత్సహించాలి. 3) పేద విద్యార్థులకు పుస్తకాలు, సాయం అందించాలి. 4) మాటల్లోనూ, చేతల్లోనూ అందరినీ గౌరవించాలి. 5) అన్యాయం జరిగితే పెద్దలకు, ఉపాధ్యాయులకు చెప్పి ధైర్యంగా నిలదీయాలి.

ముగింపు: విద్య ద్వారానే వ్యక్తికి గౌరవం లభిస్తుంది. ప్రతి ఒక్కరూ తమ ఇంటి నుంచే మార్పు మొదలుపెడితే సమానత్వం గల సమాజం సాధ్యమవుతుంది. "మనుషులందరూ సమానమే" అన్నది మన నినాదం కావాలి.

మార్కులు: శీర్షిక 1, ఉపోద్ఘాతం 1, విషయం 4, ముగింపు 1, భాష 1. పేరాలుగా రాయాలి.

33. A) అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు సంఘసంస్కర్తగా, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడిగా, ప్రజాప్రతినిధిగా చేసిన సేవలను వివరించండి.
(లేదా)
B) కడప కోటిరెడ్డి, రామసుబ్బమ్మ దంపతుల దేశసేవను వివరించండి. **[8 మార్కులు]**

A) పరిచయం: అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు 1882 జనవరి 22న కృష్ణా జిల్లా నందిగామలో జన్మించారు. 1901 లో బందరులో బి.ఏ. బంగారు పతకంతో ఉత్తీర్ణులయ్యారు; 1906 నుంచి న్యాయవాదిగా పనిచేశారు. — 1
సంఘసంస్కరణ: మద్రాసులో చదువుతున్నప్పుడే కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు, దేశిరాజు పెదబాపయ్యలతో కలిసి దళిత విద్యార్థులకు రాత్రి బడి నడిపారు. 1906 లో సొంత ఖర్చుతో దళితుల పాఠశాల పెట్టారు. 1907 లో నందిగామలో వితంతు వివాహ సభలు, సహపంక్తి భోజనాలు ఏర్పాటు చేశారు. 1917 లో విజయవాడలో మొదటి ఆది ఆంధ్ర మహాసభ జరిపించారు. — 2
పత్రికలు, గ్రంథాలయాలు: 1908 లో హరిసర్వోత్తమరావుకు శిక్ష పడ్డాక 'స్వరాజ్య' పత్రిక బాధ్యత తీసుకున్నారు. సుమారు 700 – 800 గ్రామాల్లో గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేయించారు. — 1
స్వాతంత్ర్యోద్యమం: 1917 లో AICC సభ్యుడయ్యారు; 1919 లో గాంధీజీ వారి ఇంటికి వచ్చారు. సహాయ నిరాకరణ కోసం న్యాయవాద వృత్తి వదిలేశారు; 1921 మార్చిలో విజయవాడలో కాంగ్రెస్ కార్యవర్గ సమావేశాలు జరిపించారు. రాజమండ్రి, కడలూరు జైళ్ళలో శిక్ష అనుభవించారు; 1930 లో బందరు సముద్రతీరంలో ఉప్పు తయారు చేశారు; క్విట్ ఇండియాలోనూ అరెస్టయ్యారు. — 2
ప్రజాసేవ, రచనలు: 1930 లో విజయవాడ పురపాలక సంఘం అధ్యక్షుడిగా విద్యుత్, వన్‌టౌన్ మార్కెట్, మురుగునీటి కాలువలు, తాగునీరు ఏర్పాటు చేశారు. 1926, 1937, 1946, 1955 ఎన్నికల్లో విజయవాడ నుంచి గెలిచారు; ఆంధ్రరాష్ట్ర తొలి శాసనసభాపతి అయ్యారు. జైలులో చైనా, ఈజిప్టు, ఫ్రెంచి విప్లవం, అమెరికా చరిత్రల గ్రంథాలు రాశారు; 'నవ్యాంధ్రం — నా జీవితకథ' ఆయన ఆత్మకథ. 1962 ఎన్నికల్లో గెలిచినా ఫలితం రాకముందే 1962 ఫిబ్రవరి 26న మరణించారు. — 2

B) కోటిరెడ్డి: 1886 లో నేటి చిత్తూరు జిల్లా మదనపల్లె తాలూకా నారాయణ చెరువులో జన్మించారు; తల్లిదండ్రులు నాగమ్మ, సిద్ధారెడ్డి. కడపలో స్థిరపడినందుకు 'కడప కోటిరెడ్డి' అయ్యారు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయంలో బి.ఏ., ఇంగ్లండ్ మిడిల్ టెంపుల్‌లో బారిస్టర్ చదివారు; కానీ న్యాయవాద వృత్తి మనసుకు నచ్చక వదిలి వ్యవసాయం చేసుకుంటూ జీవించారు. — 2
రామసుబ్బమ్మ: 1902 లో కడప జిల్లా జమ్మలమడుగు తాలూకా సుద్దపల్లెలో కొండుదుల రామచంద్రారెడ్డి, అచ్చమాంబ దంపతులకు జన్మించారు. 1917 లో పదిహేనవ ఏట వివాహం; భర్త దగ్గరే ఇంగ్లీషు నేర్చి గొప్ప వక్త అయ్యారు. సైమన్ కమిషన్ బహిష్కరణలో ప్రకాశం గారి తెగువ ఆమెను ప్రభావితం చేసింది. 1938 లో కడప జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షురాలు; క్విట్

ఇండియా సమయంలో పదవికి రాజీనామా; 1940 లో మహిళా సమాజం స్థాపన; కడపలో మహిళా డిగ్రీ కళాశాలకు స్వయంగా లక్ష రూపాయల విరాళం. — 2
స్వాతంత్ర్యోద్యమం: 1921 లో గాంధీజీ రాయలసీమ పర్యటనలో ఆయనతో కలిసి సభలను విజయవంతం చేశారు. హోంరూల్ ఉద్యమంలో గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుతో కలిసి పనిచేశారు. వ్యక్తి సత్యాగ్రహంలో అరెస్టై 1940 లో ఎనిమిది నెలలు వెల్లూరు, తిరుచనాపల్లి జైళ్ళలో; క్విట్ ఇండియాలో వెల్లూరు, అమరావతి జైళ్ళలో శిక్ష అనుభవించారు; 1943 డిసెంబర్‌లో విడుదలయ్యారు. — 2
ఆంధ్రోద్యమం, తర్వాత: ఆంధ్ర మహాసభకు 1929, 1937 లో అధ్యక్షుడు; శ్రీబాగ్ ఒప్పందంలో క్రియాశీల పాత్ర. రాయలసీమలో ఖాదీ ప్రచారం. 1952 ఎన్నికల్లో కడప నుంచి శాసనసభ్యుడై టంగుటూరి ప్రకాశం మంత్రివర్గంలో మంత్రిగా పనిచేశారు; రాయలసీమ కరువు సంఘానికి అధ్యక్షుడిగా కృషి చేశారు. — 2

పాఠం	ప్రశ్నలు
ధర్మబోధ (నన్నయ)	1, 2, 18, 21, 25, 30A
ఇల్లలకగానే (పి. సత్యవతి)	7, 19, 30B
చైతన్యం (తాపీ ధర్మారావు)	22, 26
ప్రియమైన నాన్నకు (పింగళి బాలాదేవి)	27, 32A
ఆత్మకథ (ఎండ్లూరి సుధాకర్)	28, 31B, 32B
ఆశావాది (ముఖాముఖి)	20, 31A
ఉపవాచకం — దువ్వూరి సుబ్బమ్మ, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు, కడప కోటిరెడ్డి దంపతులు	29, 33A, 33B
వ్యాకరణం, అపరిచిత పద్యం	3 – 6, 8 – 17, 23, 24

AP 9th Class SA1 Telugu నమూనా పేపర్ — 20 ప్రశ్నలు, జవాబులతో

సూచనలు: నాలుగు విభాగాలు, 35 మార్కులు. 20వ ప్రశ్నలో A లేదా B ఏదో ఒకటి రాయండి. జవాబు రాసిన తర్వాతే "జవాబు చూడండి" నొక్కండి.

విభాగం A — భాషాంశాలు, అపరిచిత పద్యం (15 × 1)

1. చిన్నారి మోములో చిరునవ్వు కనిపించింది. గీతగీసిన పదానికి అర్థం.
(A) ముఖం (B) మనసు (C) మాట (D) కన్ను **[1 మార్కు]**

> **(A) ముఖం.**
> మోము = ముఖం, వదనం.

2. మంచి గురువు దొరకడం అదృష్టం. గీతగీసిన పదానికి నానార్థాలు.
(A) ఉపాధ్యాయుడు, బృహస్పతి (B) శిష్యుడు, విద్యార్థి (C) రాజు, మంత్రి (D) సూర్యుడు, చంద్రుడు **[1 మార్కు]**

> **(A) ఉపాధ్యాయుడు, బృహస్పతి.**
> గురువు అనే పదానికి ఉపాధ్యాయుడు, బృహస్పతి, తండ్రి, బరువైనది అనే అర్థాలు ఉన్నాయి.

3. వేసవిలో నీరు పొదుపుగా వాడాలి. గీతగీసిన పదానికి పర్యాయపదాలు.
(A) జలం, సలిలం (B) అనలం, వహ్ని (C) అనిలం, సమీరం (D) ధర, వసుధ **[1 మార్కు]**

> **(A) జలం, సలిలం.**
> అనలం, వహ్ని = అగ్ని; అనిలం, సమీరం = గాలి; ధర, వసుధ = భూమి.

4. మా ఊరిలో జాతర ఘనంగా జరిగింది. గీతగీసిన పదానికి ప్రకృతి.
(A) యాత్ర (B) జాత (C) ఉత్సవం (D) పండుగ **[1 మార్కు]**

> **(A) యాత్ర.**
> యాత్ర (ప్రకృతి) — జాతర (వికృతి).

5. ప్రతి ఒక్కరికీ విద్య అవసరం. గీతగీసిన పదానికి వికృతి.
(A) విద్దె (B) వెద (C) చదువు (D) విద్యార్థి **[1 మార్కు]**

> **(A) విద్దె.**
> విద్య (ప్రకృతి) — విద్దె (వికృతి). చదువు పర్యాయపదం మాత్రమే.

6. "రామాలయం" పదానికి సరైన పదవిభజన.
(A) రామ + ఆలయం (B) రామా + లయం (C) రామ + లయం (D) రామా + ఆలయం **[1 మార్కు]**

> **(A) రామ + ఆలయం.**
> అ + ఆ = ఆ — సవర్ణదీర్ఘ సంధి.

7. "దేవేంద్రుడు" (దేవ + ఇంద్రుడు) లో సంధి ఏది?
(A) సవర్ణదీర్ఘ సంధి (B) గుణ సంధి (C) వృద్ధి సంధి (D) యణాదేశ సంధి **[1 మార్కు]**

> **(B) గుణ సంధి.**
> అ + ఇ = ఏ. అకారానికి ఇ, ఉ, ఋ పరమైతే ఏ, ఓ, అర్ వస్తాయి — గుణ సంధి.

8. "తల్లిదండ్రులు" పదానికి విగ్రహవాక్యం.
(A) తల్లియును, తండ్రియును (B) తల్లి యొక్క తండ్రి (C) తల్లి వంటి తండ్రి (D) తల్లి చేత తండ్రి **[1 మార్కు]**

> **(A) తల్లియును, తండ్రియును.**
> రెండు పదాలకూ సమాన ప్రాధాన్యం — ద్వంద్వ సమాసం.

9. "ముల్లోకాలు" ఏ సమాసం?
(A) ద్వంద్వ సమాసం (B) ద్విగు సమాసం (C) బహువ్రీహి సమాసం (D) షష్ఠీ తత్పురుష సమాసం **[1 మార్కు]**

> **(B) ద్విగు సమాసం.**
> విగ్రహవాక్యం: మూడు అయిన లోకాలు. పూర్వపదం సంఖ్య కాబట్టి ద్విగు.

10. "ఆమె ముఖం చంద్రుని వలె అందంగా ఉంది." వాక్యంలోని అలంకారం.
(A) రూపకం (B) ఉపమ (C) ఉత్ప్రేక్ష (D) అతిశయోక్తి **[1 మార్కు]**

(B) ఉపమాలంకారం.
ఉపమేయం (ముఖం), ఉపమానం (చంద్రుడు) మధ్య "వలె" తో పోలిక చెప్పారు.

11. "దయచేసి లోపలికి రండి." ఇది ఏ రకమైన వాక్యం?
(A) ప్రార్థనార్థక వాక్యం (B) నిషేధార్థక వాక్యం (C) సందేహార్థక వాక్యం (D) ఆశీరర్థక వాక్యం **[1 మార్కు]**

(A) ప్రార్థనార్థక వాక్యం.
మర్యాదగా వేడుకోవడం — ప్రార్థనార్థకం.

కింది పద్యం చదివి 12 – 15 ప్రశ్నలకు జవాబులు గుర్తించండి.
ఉప్పు కప్పురంబు నొక్క పోలికనుండు
చూడ చూడ రుచుల జాడ వేరు
పురుషులందు పుణ్య పురుషులు వేరయా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ

12. పద్యం ప్రకారం ఉప్పు, కర్పూరం చూడటానికి ఎలా ఉంటాయి?
(A) వేర్వేరు రంగుల్లో (B) ఒకేలా (C) ఒకటి పెద్దగా, ఒకటి చిన్నగా (D) కనిపించవు **[1 మార్కు]**

(B) ఒకేలా.
"ఒక్క పోలికనుండు" — రెండూ ఒకే పోలికతో, తెల్లగా కనిపిస్తాయి.

13. "రుచుల జాడ వేరు" అంటే?
(A) రెండింటి రుచి ఒకటే (B) రుచి చూస్తే తేడా తెలుస్తుంది (C) రెండింటికీ రుచి ఉండదు (D) రుచి చూడకూడదు **[1 మార్కు]**

(B) రుచి చూస్తే తేడా తెలుస్తుంది.
పైకి ఒకేలా ఉన్నా రుచిలో ఉప్పు, కర్పూరం పూర్తిగా వేరు.

14. పద్యం చెప్పే ప్రధాన భావం ఏది?
(A) మనుషులందరూ ఒకేలా ఉంటారు (B) పైకి ఒకేలా కనిపించినా మంచివారు గుణాలతో వేరుగా తెలుస్తారు (C) ఉప్పు, కర్పూరం ఒకటే (D) రూపమే ముఖ్యం **[1 మార్కు]**

(B) పైకి ఒకేలా కనిపించినా పుణ్యపురుషులు తమ గుణాలతో వేరుగా తెలుస్తారు.

15. ఈ పద్యం రాసిన కవి ఎవరు?
(A) బద్దెన (B) వేమన (C) పోతన (D) నన్నయ **[1 మార్కు]**

(B) వేమన.
మకుటం "విశ్వదాభిరామ వినురవేమ" — వేమన శతకం.

విభాగం B — రెండు మార్కుల ప్రశ్నలు (2 × 2)

16. "ఎవ్వనిచే జనించు జగ మెవ్వని లోపల నుండు లీనమై" — పద్యపాదానికి గురులఘువులు గుర్తించి, గణవిభజన చేసి, ఏ పద్యమో రాయండి. **[2 మార్కులు]**

(U = గురువు, I = లఘువు)
ఎవ్వని | చేజనిం | చుజగ | మెవ్వని | లోపల | నుండులీ | నమై
U I I | U I U | I I I | U I I | U I I | U I U | I U
భ | ర | న | భ | భ | ర | వ (లగం)
భ, ర, న, భ, భ, ర, వ గణాలు — ఇది **ఉత్పలమాల** పద్యపాదం (20 అక్షరాలు).
"ఎ", "మె" తర్వాత "వ్వ" సంయుక్తాక్షరం ఉంది కాబట్టి అవి గురువులు. యతి: 1వ అక్షరం "ఎ" కు 10వ అక్షరం "మె" తో (ఎ – ఎ) యతి మైత్రి.

17. "మా ఊరి మేడలు ఆకాశాన్ని తాకుతున్నాయి." అలంకారం గుర్తించి లక్షణం రాయండి. **[2 మార్కులు]**

అలంకారం: అతిశయోక్తి అలంకారం.
లక్షణం: ఉన్న విషయాన్ని ఉన్నదానికంటే ఎక్కువ చేసి, గొప్పగా చెప్పడం అతిశయోక్తి.
సమన్వయం: మేడలు చాలా ఎత్తుగా ఉన్నాయని చెప్పడానికి "ఆకాశాన్ని తాకుతున్నాయి" అని పెంచి చెప్పారు.

విభాగం C — నాలుగు మార్కుల ప్రశ్నలు (2 × 4)

18. కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారి గురించి రాయండి. **[4 మార్కులు]**

జననం: 1867 మే 1 న కృష్ణా జిల్లా ఎలకుర్రులో శ్యామలాంబ, బుచ్చయ్య దంపతులకు జన్మించారు; అసలు పేరు నాగలింగం. బందరులో చదివి, మద్రాసులో డిగ్రీ చేశారు. 1938 మార్చి 26 న మరణించారు.
అమృతాంజనం: బొంబాయిలో విలియం అండ్ కో సంస్థలో చేరారు. 1899 లో అమృతాంజనం తయారీ మొదలుపెట్టారు; అది విదేశాలకూ ఎగుమతి అయింది. వచ్చిన లాభాలను దేశం కోసం, దేశాభివృద్ధి కోసం వినియోగించారు.
ఆంధ్ర పత్రిక: 1907 సూరత్ కాంగ్రెస్ మహాసభ ప్రభావంతో 1908 లో బొంబాయిలో ఆంధ్ర పత్రిక ప్రారంభించారు; తర్వాత మద్రాసుకు మార్చి 1914 నుంచి దినపత్రికగా నడిపారు. 'భారతి' సాహిత్య మాసపత్రికను కూడా స్థాపించారు.
దేశసేవ: సహాయ నిరాకరణ, 1930 ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని జైలుశిక్ష అనుభవించారు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఉద్యమంలో కీలక ఒప్పందం ఆయన ఇల్లు 'శ్రీబాగ్'లో జరిగింది — అదే శ్రీబాగ్ ఒప్పందం. 1924 – 1934 మధ్య ఆంధ్ర ప్రాంత కాంగ్రెస్ కమిటీ అధ్యక్షుడు; 'దేశోద్ధారక'గా ప్రసిద్ధులు.

19. "జీవిత చరిత్ర" ప్రక్రియను గురించి రాయండి. అది "ఆత్మకథ" కు ఎలా భిన్నమో చెప్పండి. **[4 మార్కులు]**

నిర్వచనం: ఒక గొప్ప వ్యక్తి జీవితాన్ని — పుట్టుక, చదువు, చేసిన కృషి, ఎదుర్కొన్న కష్టాలు, సాధించిన విజయాలు — వేరొకరు పరిశోధించి రాసేదే జీవిత చరిత్ర.
ప్రయోజనం: పాఠకులకు స్ఫూర్తి, ఆ కాలం నాటి సమాజం, చరిత్ర తెలుస్తాయి. మన ఉపవాచకంలోని పాఠాలన్నీ స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు, సంఘ సేవకుల జీవిత చరిత్రలే.
ఆత్మకథతో తేడా: ఆత్మకథలో రచయిత తన జీవితాన్ని తానే "నేను" అని ఉత్తమ పురుషలో చెప్పుకుంటాడు. జీవిత చరిత్రలో వేరే వ్యక్తి "ఆయన / ఆమె" అని ప్రథమ పురుషలో రాస్తాడు.
ఉదాహరణ: అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు తన జీవితాన్ని "నవ్యాంధ్రం నా జీవితకథ" పేరుతో ఆత్మకథగా రాసుకున్నారు.

విభాగం D — ఎనిమిది మార్కుల ప్రశ్న

20. A) ఉపవాచకంలో మీకు నచ్చిన ఒక స్వాతంత్ర్య సమరయోధుని గురించి వివరిస్తూ మీ మిత్రునికి లేఖ రాయండి.
(లేదా)
B) "గ్రంథాలయాలు — వాటి ప్రాముఖ్యం" అనే అంశంపై వ్యాసం రాయండి. **[8 మార్కులు]**

A కి నమూనా లేఖ:

గుంటూరు,
15 – 10 – 2026.

ప్రియమైన మిత్రుడు రవికి,
నీ ఉత్తరం అందింది. ఇక్కడ అందరం క్షేమం. దసరా సెలవుల్లో మా ఉపవాచకంలోని అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారి పాఠం మళ్ళీ చదివాను. ఆయన గురించి నీకు చెప్పాలనిపించింది.
కాళేశ్వరరావు గారు 1882 జనవరి 22 న కృష్ణా జిల్లా నందిగామలో జన్మించారు. బందరులో బి.ఏ. చదివి బంగారు పతకం పొందారు; న్యాయవాదిగా గొప్ప పేరు సంపాదించారు. 1906 నుంచి దళితుల పాఠశాలను తన సొంత సొమ్ముతో నడిపారు.
గాంధీజీ పిలుపు మేరకు న్యాయవాద వృత్తిని వదిలి స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో చేరారు. సహాయ నిరాకరణంలో రాజమండ్రి సెంట్రల్ జైలు, కడలూరు జైళ్ళలో, 1930 లో మచిలీపట్నంలో ఉప్పు తయారు చేసి అరెస్టై శిక్షలు అనుభవించారు.
గ్రంథాలయోద్యమంలో అయ్యంకి వెంకటరమణయ్యతో కలిసి ఎన్నో గ్రామాల్లో గ్రంథాలయాలు స్థాపించారు.
1930 లో ఆయన విజయవాడ మున్సిపల్ చైర్మన్‌గా ఉన్న కాలంలోనే విజయవాడకు విద్యుచ్ఛక్తి వచ్చింది. ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి తొలి సభాపతిగా సేవలందించారు. 1962 ఫిబ్రవరి 26 న మరణించారు.
పదవులు ముఖ్యం కాదు, దేశం ముఖ్యం అన్న ఆయన జీవితం నాకు గొప్ప స్ఫూర్తి. నువ్వు కూడా ఆయన ఆత్మకథ “నవ్యాంధ్రం నా జీవితకథ” దొరికితే చదువు. మీ అమ్మానాన్నలకు నా నమస్కారాలు చెప్పు.

ఇట్లు,
నీ ప్రియ మిత్రుడు,
కె. సాయి.

చిరునామా: ఎం. రవి, 9వ తరగతి, జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, ఒంగోలు.
B రాసేవారికి ముఖ్యాంశాలు: ఉపోద్ఘాతం (గ్రంథాలయం అంటే ఏమిటి) | రకాలు (పాఠశాల, గ్రామ, జిల్లా, డిజిటల్) | ప్రయోజనాలు (ఉచిత జ్ఞానం, పోటీ పరీక్షల సిద్ధత, పఠనాసక్తి) | ఆంధ్రలో గ్రంథాలయోద్యమం (అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు, అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య వంటి వారి కృషి) | మన బాధ్యత (పుస్తకాలు జాగ్రత్తగా వాడటం) | ముగింపు. ఒక్కో అంశానికి ఒక పేరా — మొత్తం ఆరు పేరాలు.